

‘Imagoschade na vondst bo

Half december werden op een boomkwekerij in het Zuid-Hollandse Boskoop levende larven van de Oost-Aziatische boktor gevonden. Het ministerie van LNV stelde een bufferzone van twee kilometer in, waardoor zo’n 500 bedrijven drie weken lang op slot zaten. De geleden schade is aanzienlijk, maar wat betekent het voor het imago van de boomkwekerij in Boskoop? BloembollenVisie sprak hierover met Peter Bontekoe, voorzitter van de kring Boskoop.

Tekst: Jeannet Pennings
Foto: René Faas

De Oost-Aziatische boktor: meer dan een zwart-witte kever van 3 cm met lange voelspriet is het niet. Echter, de schade die het beestje kan aanrichten in bomen is enorm. De boktor komt vooral in China, Korea en Japan voor, waar het probleem redelijk beheersbaar lijkt. In Europa, waar het klimaat anders is en de boktor geen natuurlijke vijanden kent, ligt dat anders. Met de toenemende internationale handel, neemt ook het risico op ziekteverspreiding toe. De Oost-Aziatische boktor is al in verschillende (Europese) landen opgedoken en wordt steeds fel bestreden, waarbij bomen rondom de besmetting vaak massaal vernietigd worden. In 2007 werd de boktor, die zich hoofdzakelijk in Acers nestelt, voor het eerst in Nederland gevonden, in het Westland. Voor het ministerie van LNV en de Nederlandse Bond van Boomkwekers (NBvB) reden genoeg om de EU-regelgeving in 2008 aan te scherpen. Niet alleen geïmporteerde producten worden gekeurd, ook mag alleen nog geïmporteerd worden vanuit boktorvrije zones in China.

FRUSTRATIE

Hiermee was het gevaar volgens Peter Bontekoe, zelf salixkweker in Boskoop, nog niet geweken. “De levenscyclus van de boktor is zo’n drie jaar, dus een boktorvrije zone is niet van de één op de andere dag gerealiseerd. Ook zijn de keuringen in China weinig waard, waardoor export vanuit dit land ongehinderd door kon gaan. Bovendien bevinden de eitjes van de boktor zich onder de bast van de boomstam, waardoor ze voor de Plantenziektenkundige Dienst (PD) bij de importkeuring bijna onmogelijk te traceren zijn. Dit maakt handhaving van de regels

erg lastig.” De grootste frustratie van de Boskoopse boomkwekers ligt echter bij de extra regelgeving die LNV oplegde na de vondst van acht uitvliegaten en twee levende larven eind 2009 in Boskoop. Bontekoe: “De regels worden Europees vastgelegd, maar ieder land is gerechtigd extra maatregelen te treffen. Door de starre regelgeving in ons land, is de schade onnodig opgelopen tot miljoenen euros.”

.....
‘Er moeten strengere regels
komen op import, er mag
geen cowboymentaliteit
ontstaan’
.....

Het ministerie van LNV besloot na de vondst van de boktor afgelopen december om binnen een straal van 100 meter alle loofbomen en struiken te verwijderen. “Als in deze regio geen nieuwe vondsten worden gedaan, zou deze maatregel afdoende moeten zijn”, zegt de kringvoorzitter. “De boktor vliegt hooguit 30 meter. Hij moet binnen deze afstand alweer een soortgenoot vinden om zich te kunnen

voortplanten. Toch werd eind januari een bufferzone met een straal van twee kilometer rond de vondst ingesteld. Dat betekende een handelsverbod en inspectie voor 500 bedrijven. In die tijd hebben wij vanuit de kring constant overleg gevoerd met de boomkwekers uit dit gebied en hen dringend verzocht mee te werken aan de inspecties. Het alternatief was dat het gebied een paar maanden op slot zou gaan en dan zou een groot deel van deze bedrijven zeker failliet zijn gegaan. Uiteindelijk hebben we iedereen weten te overtuigen en zijn in 3,5 week tijd de inspecties uitgevoerd. Er werd niets gevonden.”

IMAGOSCHADE

Tot Bontekoe zijn verbazing bleef het daar niet bij. In maart moesten bedrijven binnen de bufferzone hun leveringsgegevens verstrekken aan de PD, werden nogmaals drie inspecties per bedrijf uitgevoerd en moest 1% van de productie worden afgeknipt voor extra bemonstering. In die tussentijd werd de handel niet stilgelegd, maar de schade was op dat moment al enorm. “Een deel van de productie is afgeknipt en de keurings- en administratiekosten zijn flink opgelopen. Maar bovenal hebben bedrijven 3,5 week niet kunnen handelen en werden Engeland en Duitsland, grootste afnemers van onze producten, zeer terughoudend. Ik kan een voorbeeld uit mijn eigen bedrijf geven. Een dag na de boktorvondst zou een enorme order bij ons de deur uit gaan voor een retailer in Engeland. Ik kon geen kant op met mijn producten en de planning van de retailer was strak. Hij heeft uiteindelijk elders zijn inkopen gedaan. Een deel van de productie zijn wij later nog wel kwijtgeraakt, maar de vraag is of de klant volgend jaar nog bij mij terugkomt. Dat is de imagoschade die boomkwekers uit Boskoop hebben opgelopen en de vraag is wat dit de komende jaren voor effect zal hebben.”

Volgens Bontekoe loopt de schade bij de zwaarst getroffen bedrijven op tot 200.000 euro. De vraag is of dit nog ‘gewoon’ een bedrijfsrisico genoemd mag worden. Als we het LNV mogen geloven wel, maar dat is volgens Bontekoe niet terecht. “Natuurlijk zijn alle ziektes een bedrijfsrisico, maar op het moment dat jij niet importeert vanuit China, neem je ook geen risico. Nu doet de buurman dat voor jou en word jij opgezadeld met de problemen. De kosten van de keuringen die vervolgens zijn uitgevoerd staan al lang niet meer in verhouding tot het kostenvoordeel dat de betreffende kwekers hebben van hun geïmporteerde producten uit China. Ik heb zelf niets tegen import, maar de risico’s zijn op deze manier wel veel te groot. Er moeten

'Boktor niet te overzien'

Peter Bontekoe: 'Op het moment dat jij niet importeert vanuit China, neem je ook geen risico, dat doet de buurman'

strengere regels komen en er mag geen cowboymentaliteit ontstaan." Een groep kwekers wil alle geleden schade verhalen op het ministerie van LNV, maar Bontekoe ziet een juridisch gevecht niet zitten. "We kunnen er beter in goed overleg uitkomen. Vanuit de kring proberen we nu in ieder geval de kosten voor de keuringen vergoed te krijgen, zodat de rekeningen van de Naktuinbouw betaald kunnen worden. Dat is het hoogst haalbare op dit moment en het is in ieder geval iets in deze crisistijd."

FYTOSANITAIR FONDS

Vanuit de NBvB, tegenwoordig ondergebracht bij LTO Nederland, wordt momenteel aan een aantal zaken gewerkt. "Allereerst willen we dat

geïmporteerde producten niet meer naar zo'n intensief gebied komen als hier in Boskoop. Als er dan problemen zijn, zoals nu met de boktorvondst, valt de schade te overzien. Daarnaast zal de Europese regelgeving moeten worden aangepast en er een uniform beleid moeten komen. Het kennisniveau in Europa moet omhoog en er moeten in elk land vakbekwame keurmeesters komen. Onlangs hebben in Nederland al enkele Engelse keurmeesters meegelopen. Ook om een stukje goodwill te kweken door te laten zien wat wij allemaal doen voor een gezonde teelt. Tot slot zijn we aan het onderzoeken of het haalbaar is om een fyto-sanitairfonds op te richten, waarmee eventuele schade in de boomkwekerij breed gedragen kan worden."

Onder de vlag van LTO is de vakgroep Boomkwekerij in het leven geroepen. De vakgroep is reeds operationeel, maar wordt binnenkort officieel op poten gezet in de oprichtingsvergadering. Bontekoe wordt benoemd als voorzitter van de club. Ondanks de hectische maanden die hij erop heeft zitten, kijkt hij er met een goed gevoel op terug. "Het is een ontzettend moeilijk proces, je komt met veel stugge instanties in aanraking. Desondanks hebben we de schade weten te beperken. Nu onze bond is ondergebracht bij LTO verwacht ik een nog betere belangenbehartiging. LTO is een brede organisatie met vakmensen. Sectoroverstijgende zaken kunnen nu in één keer worden opgepakt, waardoor we ook proactief meer kunnen doen."